

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 553/2023-30

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a sudcov Rastislava Kaššáka a Miloša Maďara (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], t. č. Ústav na výkon väzby a Ústav na výkon trestu odňatia slobody Bratislava, zastúpeného URBAN GAŠPEREC BOŠANSKÝ, s. r. o., advokátska kancelária, Havlíčkova 16, Bratislava, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Marián Bošanský, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 5 Tostš 10/2023 z 31. mája 2023 a konaniu, ktoré predchádzalo jeho vydaniu, takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 4. augusta 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva podľa čl. 5 ods. 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 5 Tostš 10/2023 z 31. mája 2023 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“), ako aj konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu. Navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a prikázať najvyššiemu súdu, aby ho bezodkladne prepustil z väzby na slobodu. Zároveň navrhuje priznať mu primerané finančné zadosťučinenie vo výške 10 000 eur, ako aj náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že uznesením vyšetrovateľa Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, Prezídia Policajného zboru, Národnej kriminálnej agentúry, odboru Bratislava pod ČVS: PPZ-42/NKA-BA1-2022 z 9. novembra 2022 (ďalej len „uznesenie o vznesení obvinenia“) bolo podľa § 199 ods. 1 a 2 Trestného poriadku a súčasne podľa § 206 ods. 1 Trestného poriadku sťažovateľovi (okrem iných, pozn.) vznesené obvinenie v bode 1 pre zločin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Trestného zákona a v bode 10

za obzvlášť závažný zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 3 a 4 písm. c), ods. 6 písm. b) a ods. 8 písm. b) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. b) Trestného zákona a § 141 písm. a) Trestného zákona na skutkovom základe uvedenom v uznesení o vznesení obvinenia.

3. Uznesením sudcu pre prípravné konanie Špecializovaného trestného súdu (ďalej len „špecializovaný trestný súd“) č. k. 2 Tp 19/2022 z 12. novembra 2022 v spojení s uznesením najvyššieho súdu č. k. 5 Tostš 17/2022 z 22. novembra 2022 bol sťažovateľ vzatý do väzby z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. a) a c) Trestného poriadku. Lehota väzby začala plynúť 9. novembra 2022. Špecializovaný trestný súd uznesením č. k. 2 Tp 19/2022 z 24. marca 2023 v spojení s uznesením najvyššieho súdu č. k. 5 Tostš 6/2023 z 26. apríla 2023 zamietol žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu a nenahradil jeho väzbu dohľadom probačného a mediačného úradníka.

4. Dňa 3. mája 2023 podal prokurátor Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „úrad špeciálnej prokuratúry“) pod č. k. VII/2 Gv 35/22/1000-157 špecializovanému trestnému súdu návrh na predĺženie lehoty väzby v prípravnom konaní u sťažovateľa (a iných) spolu s návrhom na zmenu dôvodov väzby, o ktorých rozhodol sudca pre prípravné konanie špecializovaného trestného súdu uznesením č. k. 2 Tp 19/2022 z 15. mája 2023 (ďalej len „uznesenie špecializovaného trestného súdu z 15. mája 2023“) tak, že (okrem iného) podľa § 76 ods. 3 Trestného poriadku predĺžil lehotu sťažovateľovej väzby do 9. novembra 2023 z dôvodu preventívnej väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku a podľa § 80 ods. 1 písm. c) a ods. 2 Trestného poriadku nenahradil jeho väzbu dohľadom probačného a mediačného úradníka.

5. Proti uzneseniu špecializovaného trestného súdu z 15. mája 2023 podal sťažovateľ (okrem iných obvinených) sťažnosť, o ktorej rozhodol najvyšší súd uznesením č. k. 5 Tostš 10/2023 z 31. mája 2023 tak, že podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku sťažnosť sťažovateľa (a iných obvinených) ako nedôvodnú zamietol.

II.

Argumentácia sťažovateľa

6. Proti napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu a konaniu, ktoré predchádzalo jeho vydaniu, podal sťažovateľ túto ústavnú sťažnosť, v ktorej argumentuje nedostatočným vysporiadaním sa najvyššieho súdu s naplnením podmienok na predĺženie lehoty jeho väzby a porušením princípu kontradiktórnosti konania a rovností zbraní.

7. K tvrdeniu o nedostatočnom odôvodnení naplnenia podmienok na predĺženie väzby argumentuje, že najvyšší súd dostatočne nereagoval na námietky prezentované v sťažnosti podanej proti uzneseniu špecializovaného trestného súdu z 15. mája 2023 (v otázke dôvodného podozrenia zo spáchania stíhaných skutkov; posilnenia dôkaznej situácie; existencie väzobných dôvodov; vyhodnotenia proporcionality medzi predĺžením lehoty väzby a nebezpečenstvom pokračovania sťažovateľa v trestnej činnosti; nemožnosti skončenia trestného stíhania pre obťažnosť veci alebo z iných závažných dôvodov a v otázke nahradenia väzby zákonnými náhradami).

7.1. K dôvodnosti podozrenia zo spáchania trestných činov uvádza:

a) najvyšší súd odôvodnil dôvodnosť podozrenia, že sťažovateľ spáchal trestné činy, pre ktoré je väzobne trestne stíhaný len odkazom na bod 29 svojho skoršieho uznesenia č. k. 5 Tostš 6/2023 z 26. apríla 2023 bez toho, aby došlo k posilneniu dôkaznej situácie vo vzťahu k nemu a aby reagoval na jeho námietku týkajúcu sa „stagnácie“ dôkaznej situácie, ktorú uplatnil v odôvodnení sťažnosti podanej proti rozhodnutiu prvostupňového súdu;

b) uznesením č. k. VII/2 Gv 87/23/1000-5 z 19. júla 2023 úrad špeciálnej prokuratúry podľa § 215 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zastavil trestné stíhanie vedené proti sťažovateľovi pre zločin založenie, zosnovanie a podporovanie zločineckej skupiny podľa 296 Trestného poriadku z dôvodu, že je nepochybné, že skutok nespáchal sťažovateľ. V nadväznosti na predmetnú skutočnosť sťažovateľ namieta, že z vymedzenia skutku v uznesení o vznesení obvinenia nevyplývalo naplnenie znakov zločineckej skupiny, na čo upozorňoval, avšak jeho námietky neboli akceptované. Dôvodnosť vedenia trestného stíhania tak nebola v čase rozhodovania súdov daná a v súvislosti s tým neboli nikdy dané ani argumenty týkajúce sa existencie dôvodov väzby, keďže súdy argumentovali rozsahom trestnej činnosti (páchaná dlhodobá) či kontaktom niektorých členov skupiny na predstaviteľa orgánov činných v trestnom konaní, a tým dôvodnosťou predĺženia väzby. Došlo teda k oslabeniu dôkaznej situácie (ako aj dôvodov väzby), a nie k jej posilneniu. Dôvodnosť trestného stíhania nebola daná ani v čase väzobného rozhodnutia, o čom podľa sťažovateľa svedčí neskoršie zastavenie trestného stíhania.

7.2. Sťažovateľ namieta nevysporiadanie sa s existenciou väzobných dôvodov zo strany špecializovaného trestného súdu, ako aj najvyššieho súdu. Poukazuje na absenciu vyhodnotenia proporcionality medzi predĺžením väzby a nebezpečenstvom pokračovania sťažovateľa v trestnej činnosti. K predmetnému argumentuje:

a) najvyšší súd neprihliadol na osobu sťažovateľa, jeho spôsob života, existenciu rodinného zázemia, negatívny zdravotný stav (poberanie invalidného dôchodku), pozitívne majetkové pomery a neexistenciu motivácie dopustiť sa akejkoľvek trestnej činnosti po prepustení z väzby na slobodu, čo uvádzal aj v odôvodnení sťažnosti podanej proti prvostupňovému rozhodnutiu špecializovaného trestného súdu;

b) bod 69 napadnutého uznesenia najvyššieho súdu má všeobecný charakter, čo (s poukazom na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva) nie je prípustné. Odôvodnenie rozhodnutia musí byť opreté o konkrétne skutočnosti a osobné pomery sťažovateľa. Zo strany najvyššieho súdu nedostal žiadnu odpoveď na namietané rozpory (bod 44 sťažnosti sťažovateľa) týkajúce sa tvrdení o umocnení obavy z pokračovania v páchaní drogovej trestnej činnosti;

c) z napadnutého uznesenia nie je zrejmé, ktoré dôvody a v akej miere sa vzťahujú na jeho osobu pri odôvodnení ďalšieho trvania jeho väzby;

d) ani absencia zamestnania (nie je evidovaný v Sociálnej poisťovni) nemôže byť dôvodom na vyvodzovanie záveru, že osoba má sklon páchať nové trestné činy. Sťažovateľ ozrejmil spôsob svojej obživy (je poberateľom invalidného dôchodku a opravuje a predáva motorové vozidlá), s čím sa najvyšší súd nevysporiadal, resp. jeho závery sú svojvoľné a rozporuplné.

7.3. Sťažovateľ namieta nesplnenie podmienok na predĺženie väzby podľa § 76 ods. 3 Trestného poriadku. K nemožnosti skončiť trestné stíhanie pre obtiažnosť veci alebo z iných závažných dôvodov akcentuje, že skutok, ktorý sa mu kladie za vinu, nemožno kvalifikovať v zmysle § 296 Trestného poriadku (a teda nemožno ospravedlňovať nevykonávanie úkonov vo vzťahu k jeho

osobe s ohľadom na skupinový charakter trestnej činnosti). Na tieto námietky (nesprávnej právnej kvalifikácie) najvyšší súd neprihliadal, pričom trestné konanie bolo nakoniec v tejto časti (§ 296 Trestného poriadku) zastavené (hoci mesiac po vydaní napadnutého uznesenia). Pokiaľ ide o druhú podmienku v zmysle § 76 ods. 3 Trestného poriadku, sťažovateľ namieta, že najvyšší súd ju neskúmal a nesprávne ju považoval za splnenú tým, že je naplnený jeden z dôvodov väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a) až c) Trestného poriadku.

7.4. K absencii odôvodnenia v otázke nahradenia väzby zákonnými náhradami sťažovateľ argumentuje, že najvyšší súd sám neskúmal danosť výnimočných okolností nahradenia väzby a obmedzil sa len na tie, ktoré boli uvádzané ním samotným. V konkrétnostiach dôvodí:

a) argumentácia najvyššieho súdu týkajúca sa narodeného dieťaťa [*«Najvyšší súd ďalej poukazuje na to, že v jeho prípade bol pri výkone domovej prehliadky zaistený kokain, ktorého prítomnosť bola potvrdená aj na steroch z rúk obvineného, ktorá skutočnosť obvinenému nebránila prijať rozhodnutie sa stať otcom.»*)] bola ironickou konštatáciou nahrádzajúcou riadne odôvodnenie rozhodnutia;

b) najvyšší súd sa nevysporiadal s argumentáciou o legálnych príjmoch sťažovateľa (živil sa opravou a predajom áut a má priznaný invalidný dôchodok) a stotožnil sa s predpokladom o nelegálnom charaktere jeho príjmov;

c) nebola mu komunikovaná požiadavka na predloženie dôkazu o nedostatočnej zdravotnej starostlivosti zo strany súdu.

8. K porušeniu princípu kontradiktórnosti konania a rovností zbraní došlo tým, že sťažovateľ sa nemohol vyjadriť k návrhu prokurátora na predĺženie lehoty jeho väzby z dôvodu, že návrh na predĺženie väzby (počas konečného návrhu 12. mája 2023) odôvodnil aj s poukazom na uznesenie najvyššieho súdu č. k. 5 Tostš 6/2023 z 24. apríla 2023, ktoré bolo sťažovateľovi doručené až 12. mája 2023 (piatok) tesne pred výsluchom a hoci bolo rozhodnutie vo veci vyhlásené až 15. mája 2023 (pondelok), predmetné časové rozmedzie nemožno považovať za dostatočné pre oboznámenie sa s jeho obsahom. Výsluchy sťažovateľa a ostatných obvinených z 12. mája 2023 boli pritom prerušené do 15. mája 2023 už len na účel vyhlásenia samotného rozhodnutia. Sťažovateľ namieta, že nebolo reálne možné reagovať na túto časť odôvodnenia návrhu na predĺženie lehoty väzby pri jeho výsluchu. Najvyšší súd podľa jeho názoru vec nesprávne posúdil, keď uviedol, že sťažovateľovi bol daný priestor na vyjadrenie.

9. Sťažovateľ si uplatňuje primerané finančné zadostučinenie vo výške 10 000 eur z dôvodu intenzívneho duševného a fyzického utrpenia vzhľadom na absenciu rodinných väzieb a nepriaznivý zdravotný stav.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

10. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a práv podľa čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu o zamietnutí sťažnosti sťažovateľa podanej proti uzneseniu špecializovaného trestného súdu z 15. mája 2023 o predĺžení lehoty jeho väzby a jej nenahradení dohľadom probačného a mediačného úradníka.

11. Ústavný súd v prvom rade uvádza, že súdne preskúmanie zákonnosti pozbavenia osobnej slobody kladie nároky (okrem iného) na kvalitu preskúmania. Väzobné konanie týkajúce

sa rozhodovania o osobnej slobode obvinenej osoby musí spĺňať niektoré fundamentálne požiadavky spravodlivého konania podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ktoré sú prenesené do špeciálnych ustanovení čl. 17 ods. 1 a 5 ústavy a čl. 5 dohovoru aplikovateľných na konania týkajúce sa väzby. Jednou z nich je aj právo na náležité odôvodnenie rozhodnutia. Jeho obsahom je právo účastníka (strany) konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré preskúmateľným spôsobom jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Princíp spravodlivosti („fairness“) pritom zaväzuje súdy, aby pre svoje rozhodnutia poskytli dostatočné a relevantné dôvody (pozri napr. III. ÚS 135/04, III. ÚS 198/05, III. ÚS 581/2015, II. ÚS 113/2020). Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi (stranami) konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované právo účastníka na spravodlivé súdne konanie (m. m. IV. ÚS 112/05, III. ÚS 209/04, I. ÚS 117/05).

12. Vo vzťahu k rozhodovaniu všeobecných súdov vo väzobných veciach je daná právomoc ústavného súdu len na preskúmanie dôvodu a spôsobu obmedzenia osobnej slobody, t. j. či proti osobe, ktorá sa berie do väzby (alebo je vo väzbe), bolo vznesené obvinenie, rozhodnutie o väzbe sa odôvodnilo aj skutkovými okolnosťami, o väzbe rozhodoval súd, obvinený bol do väzby vzatý pre konkrétne skutočnosti, ktoré odôvodňujú obavu vyjadrenú v § 71 ods. 1 písm. a) až c) Trestného poriadku alebo okolnosti uvedené v odseku 2 tohto ustanovenia, a osoba bola vzata a držaná vo väzbe len na čas dovolený zákonom, resp. konkrétnym rozhodnutím väzobného súdu o predĺžení väzby (m. m. II. ÚS 76/02). Úlohou ústavného súdu je tiež sledovať, či všeobecné súdy v namietaných rozhodnutiach správne aplikujú právo, či dané rozhodnutia sú odôvodnené a či nenesú znaky arbitrárnosti vyúsťujúce do porušenia niektorého zo základných práv a slobôd (m. m. III. ÚS 271/07, II. ÚS 465/2011).

13. Kasačnú intervenciu ústavného súdu by mohli vyprovokovať také prípadné rozhodnutia a postupy všeobecných súdov v rámci rozhodovania o väzbe, ktoré by v určitom štádiu trestného konania predstavovali zjavný omyl či exces pri posudzovaní formálnych a materiálnych podmienok väzby, prípadne by boli iným evidentným popretím samotnej podstaty ochrany základných práv a slobôd (m. m. I. ÚS 299/2022).

III.1. K namietanému porušeniu práv v súvislosti predĺžením lehoty väzby:

14. Sťažovateľ tvrdí, že v napadnutom uznesení absentuje vysporiadanie sa najvyššieho súdu s naplnením podmienok predĺženia lehoty jeho väzby. Pod predmetnú argumentáciu subsumoval námietku nedostatočného odôvodnenia namietaného rozhodnutia týkajúcu sa a) existencie dôvodného podozrenia zo spáchania skutkov, pre ktoré je trestne stíhaný, b) existencie väzobných dôvodov (potreba posilnenia dôkaznej situácie), c) nemožnosti skončenia trestného stíhania pre obťažnosť veci alebo z iných závažných dôvodov a skutočnosti, že prepustením sťažovateľa na slobodu hrozí, že bude zmarené alebo podstatne sťažené dosiahnutie účelu trestného konania, ale aj týkajúcu sa d) nenahradenia jeho väzby zákonnými náhradami.

Dôvodné podozrenie:

15. Otázku dôvodného podozrenia zo spáchania skutkov, pre ktoré bol sťažovateľ trestne stíhaný, najvyšší súd vyhodnotil ako nedostatočne odôvodnenú zo strany sudcu pre prípravné konanie špecializovaného trestného súdu, v nadväznosti na čo pristúpil k samostatnému vysporiadaniu sa s ňou vo vzťahu k všetkým dotknutým obvineným (43 až 64 napadnutého uznesenia). K osobe sťažovateľa odkázal na bod 29 svojho predchádzajúceho uznesenia č. k. 5 Tostš 6/2023 z 26. apríla 2023, ktorého znenie sťažovateľ citoval v ústavnej sťažnosti. Čo sa týka dôvodného podozrenia vo vzťahu k skutku právne kvalifikovanému podľa § 296 Trestného zákona poukázal na časti výpovedí jednotlivých obvinených, ktoré ho podľa názoru najvyššieho súdu aj v dotknutej fáze trestného konania podporovali. Konkrétne akcentoval výpovede p. [REDAKOVANÉ] zo 6. decembra 2022, p. [REDAKOVANÉ] z 21. decembra 2022 a p. [REDAKOVANÉ] z 8. decembra 2022. Všeobecne k predmetnému trestnému činu zopakoval svoju argumentáciu z uznesenia č. k. 5 Tostš 6/2023 z 26. apríla 2023, č. k. 5 Tostš 7/2023 zo 4. mája 2023 a č. k. 5 Tostš 1/2023 z 20. februára 2023. Podľa názoru najvyššieho súdu v tejto fáze konania existenciu zločineckej skupiny v rovine dôvodného podozrenia preukazovali okrem jednotlivých výpovedí aj prepisy záznamov telekomunikačnej prevádzky či výsledky domových prehliadok, počas ktorých boli zaistené či už drogy, alebo vysoká finančná hotovosť. Dôvodil, že z dovedy sumarizovaných skutočností vyplynula dôvodnosť právnej kvalifikácie stíhaného skutku aj podľa § 296 Trestného zákona, keď stíhaná trestná činnosť mala byť páchaná dlhodobo, s identifikovateľnou (hoci nie pevnou) štruktúrou bez zreteľnej podriadenosti, a zároveň s policajným krytím, pričom cieľom páchania stíhanej trestnej činnosti malo byť dosahovanie finančného profitu. Tento cieľ by podľa neho bolo možné dokumentovať spôsobom života jednotlivých obvinených, ktorí dlhodobo nepracovali (a teda nemali legálny zdroj príjmov), ako aj vysokou hotovosťou zaistenou pri domových prehliadkach v prípade niektorých obvinených.

16. Ústavný súd pripomína, že pri rozhodovaní o väzbe súdy nerozhodujú o vine, resp. nevine obvineného (tak, ako to vyslovil aj najvyšší súd), ale posudzujú „len“, či v danom štádiu trestného konania zistené skutočnosti dostatočne odôvodňujú podozrenie, že konkrétna osoba je páchatelom skutku, ktorý vykazuje znaky trestného činu. Existencia dôvodného podozrenia predpokladá danosť skutočností a informácií, ktorými možno nezávislého a objektívneho pozorovateľa presvedčiť o tom, že dotyčná osoba sa mohla dopustiť trestného činu. Skutočnosti zakladajúce podozrenie však nemusia byť na úrovni dôkazov potrebných na odôvodnenie odsúdenia alebo podanie obžaloby (Krejčír proti Českej republike z 26. 3. 2009, č. 39298/04 a 8723/05; Labita proti Taliansku zo 6. 4. 2000, č. 26772/95; Erdagöz proti Turecku z 22. 10. 1997).

17. Ústavný súd sa na účel posúdenia ústavnej akceptovateľnosti napadnutého uznesenia najvyššieho súdu v otázke dôvodného podozrenia oboznámil aj s bodom 29 predchádzajúceho uznesenia č. k. 5 Tostš 6/2023 z 26. apríla 2023, z ktorého sú zrejme konkrétne skutočnosti a výpovede iných osôb, z ktorých najvyšší súd vyhodnotil naďalej prítomnosť dôvodného podozrenia zo spáchania stíhaných skutkov a ktoré vzhľadom na jeho citáciu v ústavnej sťažnosti ústavný súd nepovažuje za potrebné opätovne citovať.

18. V kontexte spôsobu, aký zvolil najvyšší súd pri posudzovaní dôvodnosti podozrenia zo spáchania stíhaných skutkov, ústavný súd považuje za potrebné akcentovať, že odkaz na predchádzajúce rozhodnutia o väzbe a dôvody v nich uvedené je v zásade možný, pokiaľ

z obsahu samotného rozhodnutia súčasne vyplýva dostatočne zrozumiteľný záver, že boli prehodnotené vo vzťahu k aktuálnemu štádiu trestného konania a reflektovali na jeho dovtedajší priebeh a v čase rozhodovania existujúcu dôkaznú situáciu, pričom ich aktuálnosť musí byť primerane vysvetlená individuálne vo vzťahu ku každému obvinenému (m. m. I. ÚS 347/2022, č. 75/2022 ZNaU).

19. Je zrejmé, že odôvodnenie napadnutého uznesenia najvyššieho súdu v spojení s jeho predchádzajúcimi rozhodnutiami dostatočne podrobne reagovalo na v tom čase dotknuté štádium trestného konania vo vzťahu k dôvodnosti podozrenia, že sťažovateľ sa mohol podieľať na trestnej činnosti, ktorá je mu kladená za vinu, a tvorilo tak dostatočný materiálny podklad sťažovateľovho väzobného stíhania. Skutočnosť, ktorú tvrdí sťažovateľ, a teda že, čo sa týka skutku právne kvalifikovaného podľa § 296 Trestného poriadku, následne (19. júla 2023) došlo k zastaveniu trestného stíhania, nič nemení na tom, že v čase posudzovania jeho veci najvyšším súdom mohlo byť (a podľa názoru najvyššieho súdu aj bolo, pozn.) existujúce dôvodné podozrenie, že spáchal trestné činy, ktoré mu boli kladené za vinu. Najvyšší súd pritom v danom štádiu trestného stíhania správne poznamenal skutočnosť, že nerozhoduje o vine či nevine toho-ktorého obvineného (body 62 až 64 napadnutého uznesenia). Zároveň konštatoval predbežnú štruktúru zločineckej skupiny bez zreteľnej podriadenosti, a to že v danom štádiu konania nevyhodnocuje dôkazy z hľadiska § 2 ods. 12 Trestného poriadku. Ústavný súd konštatuje, že následný vývoj dotknutého trestného konania (napr. aj zastavenie trestného stíhania pre jeden z trestných činov, pre ktoré je osoba stíhaná) nie je dôvodom, pre ktorý by mal nanovo vyhodnocovať skutkové a právne závery príslušných väzobných rozhodnutí, ale len preskúmať, či závery v nich uvedené sú z ústavného hľadiska naďalej akceptovateľné a udržateľné. Na tomto mieste akcentuje, že sťažovateľ bol väzobne trestne stíhaný nielen pre dôvodné podozrenie zo spáchania zločinu podľa § 296 Trestného zákona, ale aj obzvlášť závažného zločinu podľa § 172 Trestného zákona. V už zmienenom uznesení o zastavení trestného stíhania pre zločin podľa § 296 Trestného zákona sa (okrem iného, pozn.) uvádza, že vo vzťahu k posúdeniu spáchania dotknutého skutku (členstvo v zločineckej skupine) je potrebné reflektovať vykonané dokazovanie v tom smere, že sťažovateľ „...sa mimo logickú pochybnosť dopúšťal drogovej trestnej činnosti, avšak nie ako člen zločineckej skupiny, ale túto páchal samostatne, nezávisle od pokynov a vplyvov ostatných osôb, ...“, s ktorými v prípade nevyhnutnosti spolupracoval.

Väzobné dôvody:

20. Pokiaľ sťažovateľ argumentuje, že dôvody väzby nereflektovali na dĺžku jej trvania a ani štádium trestného konania, ústavný súd uvádza, že opakovanie skutočností, ktoré podľa všeobecného súdu odôvodňujú dôvod väzby v predošlých rozhodnutiach, neznižuje ich relevanciu, pokiaľ súd preskúmaním všetkých okolností prípadu dospel k záveru o ich pretrvávajúcej existencii (m. m. I. ÚS 384/2019, č. 49/2019 ZNaU).

21. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti v podstate namieta posúdenie existencie väzobných dôvodov ako celok (od nedostatku odôvodnenia cez neadresnosť posúdenia týchto dôvodov až po nesprávnosť informácií uvedených najvyšším súdom).

22. Z ústavnej sťažnosti sťažovateľa a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ sa v čase rozhodnutia najvyššieho súdu nachádzal vo väzbe z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Pri rozhodovaní o väzbe postačuje reálna hrozba, že obvinený bude konať tak, ako predpokladá

už uvedený dôvod väzby, ak nebude vzatý do väzby. Zákon teda nevyžaduje absolútnu istotu o naplnení dôvodu tzv. preventívnej väzby (m. m. II. ÚS 348/2016). Túto hrozbu pomenoval najvyšší súd v bodoch 67 až 70, 73, 76 a 77 napadnutého uznesenia. V konkrétnostiach akcentoval podozrenie z dlhotrvajúcej trestnej činnosti a možného predpokladu, že táto mohla byť zdrojom obživy obvinených. Sťažovateľ nebol podľa najvyššieho súdu vôbec evidovaný v systéme Sociálnej poisťovne, t. j. z lustrácie v nej nevyplývalo, že by bol pred vzatím do väzby zamestnaný, v nadväznosti na čo vyhodnotil jeho tvrdenie, že si zarába opravami áut, ktoré následne so ziskom predáva, ako nedôveryhodné. O to viac sa najvyššiemu súdu javilo, že takou činnosťou sťažovateľ legalizuje svoj príjem z drogovej trestnej činnosti, čomu mala nasvedčovať aj výpoveď [REDAKOVANÉ]. Najvyšší súd nemal za preukázané ani sťažovateľovo tvrdenie o príjme v podobe poberania invalidného dôchodku. Obavu z pokračovania v trestnej činnosti podľa jeho názoru umocnila (vo všeobecnosti konštatovaná) možná sieť dílerov a konečných odberateľov a vedomosť o tom, ako sa pohybovať aj v prostredí polície a zabezpečiť si tak krytie. V neposlednom rade poukázal na domovú prehliadku, pri ktorej bola u sťažovateľa zaistená vysoká hotovosť, vrečko s obsahom kokaínu (čo potvrdilo znalecké dokazovanie), ktorého prítomnosť bola potvrdená aj na steroch z rúk sťažovateľa, a na jeho tvrdenie o čistom mesačnom príjme v sume 200 eur.

23. Špecializovaný trestný súd v spojení s popísaným odôvodnením najvyššieho súdu ústavne konformne posúdil existenciu dôvodov väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku v čase svojho rozhodovania, v nadväznosti na čo explicitne konštatoval jeho pretrvávanie. Pokiaľ sa sťažovateľovi nejavilo predmetné posúdenie ako adresné, je možné prisvedčiť takému tvrdeniu vo vzťahu k odôvodneniu prvostupňového súdu. Vzhľadom na jednotu, ktorú tvoria rozhodnutia špecializovaného trestného súdu a najvyššieho súdu, je však zrejmé, že adresnosť bola v tejto časti pojednávajúcej o pretrvávaní existencii väzobného dôvodu zachovaná (bod 22 tohto uznesenia). Ak sťažovateľ nesúhlasí s posúdením jeho príjmov zo strany najvyššieho súdu, z napadnutého uznesenia najvyššieho súdu je zrejmé, že najvyšší súd tieto nepovažoval za preukázané, a nejaví sa, že by ich preukazoval sťažovateľ v rámci konania o väzbe. Zo strany najvyššieho súdu išlo o posúdenie v tom čase existujúcej situácie, pričom jeho závery sú logické, nevyplývajú z nich žiadny zjavný omyl a relevantným spôsobom ich nevyvracajú ani tvrdenia sťažovateľa. Ak sťažovateľ prezentuje existenciu iných príjmov, ktoré poberá/poberal a najvyšší súd ich nemal za preukázané, tieto mohol všeobecným súdom predložiť a nenamietat, že ho súd na ich preukázanie nevyzval.

24. Napriek skutočnosti, že najvyšší súd explicitne neposudzoval proporcionalitu medzi predĺžením väzby a nebezpečenstvom pokračovania sťažovateľa v trestnej činnosti, túto možno implicitne „prečítať“ z celkového kontextu odôvodnenia napadnutého uznesenia v časti, v ktorej sa vyjadroval k dôvodnému podozreniu, väzobným dôvodom, ako aj dôvodom na predĺženie väzby sťažovateľa. Podľa názoru ústavného súdu si zodpovedanie otázok, ktoré sú či už objektívne, alebo subjektívne z pohľadu strany sporu pre rozhodnutie súdu podstatné, nie je možné predstavovať ako prísne formalizovanú či mechanickú činnosť (na každú jednu konkrétnu otázku je presne k nej priraditeľná konkrétna odpoveď); odôvodnenie rozhodnutia súdu nemá pripomínať dotazníkový formulár. Je cnosťou všeobecného súdu, ak dokáže odôvodnenie rozhodnutia koncipovať vecne s vystihnutím podstaty; iba u čitateľa, ktorý textu nevenuje dostatok pozornosti, nepozná kontext alebo nevie v dobrom slova význame „čítať medzi riadkami“, môže potom vzniknúť dojem, že odôvodnenie súdu nie je vyčerpávajúce (m. m. IV. ÚS 59/2021, I. ÚS 347/2022).

25. Pokiaľ teda najvyšší súd v napadnutom uznesení prezentoval názor o obave z pokračovania v páchaní trestnej činnosti, ktorú preskúmateľne odôvodnil spôsobom popísaným v bode 22 tohto uznesenia, a to aj s prihliadnutím na vtedajšie štádium trestného konania, ústavný súd konštatuje ústavnú udržateľnosť napadnutého uznesenia v tejto časti.

Podmienky predĺženia väzby:

26. Najvyšší súd pristúpil aj k posúdeniu splnenia podmienok na predĺženie lehoty väzby sťažovateľa v kontexte zákonných ustanovení § 76 ods. 2 a 3 druhej a tretej vety Trestného poriadku. Zhrnul, že u sťažovateľa (okrem iných) trvá dôvodné podozrenie, existuje väzobný dôvod (pozri predchádzajúce body tohto uznesenia, pozn.) a návrh na predĺženie lehoty väzby bol podaný včas. K ďalším dvom materiálnym podmienkam (nebolo možné pre obťažnosť veci alebo z iných závažných dôvodov trestné stíhanie skončiť a prepustením obvineného na slobodu hrozí, že bude zmarené alebo podstatne sťažené dosiahnutie účelu trestného konania) vyslovil, že obťažnosť veci spočíva v jej zložitosti a časovej náročnosti náležitého zistenia skutkového stavu. Časová náročnosť dokazovania (a preverenia skutkového stavu) mala podľa názoru najvyššieho súdu vyplývať priamo z vyšetrovacieho spisu, z ktorého bolo zrejmé vykonávanie množstva úkonov v podobe výsluchov obvinených a svedkov, ako aj v súvislosti s potrebou pribratia znalcov s cieľom znaleckého dokazovania. V konkrétnostiach uviedol, že vo veci je obvinených šesťnásť osôb, ide o vyšetrovanie dlhoročnej trestnej činnosti s potrebou výsluchov ďalších v napadnutom rozhodnutí označených svedkov, ale aj obvinených v súvislosti s prepisom záznamov ich telekomunikačnej prevádzky. Poukázal na mená konkrétnych svedkov, ktoré prokurátor označil ako takých, ktorých je ešte potrebné vypočuť, a pripustil potrebu výsluchu ďalších, v nadväznosti na prebiehajúcu analýzu znaleckých posudkov týkajúcu sa expertízneho skúmania mobilných telefónov. V konaní pritom nezistil žiadne prietahy. Zároveň pomenoval dôvody, pre ktoré bola v okolnostiach preskúmanej veci splnená aj podmienka, že hrozí, že bude zmarené alebo podstatne sťažené dosiahnutie účelu trestného konania. Akcentoval, že podmienku hrozby zmarenia alebo podstatného sťaženia dosiahnutia účelu trestného konania je potrebné chápať nielen v zmysle náležitého zistenia trestného činu a potrestania páchatel'a v zmysle § 1 Trestného poriadku, ale aj na zamedzenie okolnostiam, na ktorých odvrátenie je zameraný § 71 Trestného poriadku o dôvodoch väzby.

27. Možno sumarizovať, že nie je možné prisvedčiť tvrdeniu sťažovateľa o tom, že splnenie podmienok na predĺženie väzby nebolo v okolnostiach veci skúmané. Tzv. obťažnosť veci najvyšší súd jasne pomenoval a zrozumiteľne vysvetlil. Sťažovateľom opätovne konštatovaný argument o následnom zastavení trestného stíhania vo vzťahu k jednému z trestných činov, za ktorého spáchanie bol v tom čase obvinený, nemá v okolnostiach veci (spätne) vplyv na jej posudzovanie v rozhodnom čase. Druhú materiálnu podmienku predĺženia lehoty väzby (prepustením na slobodu hrozí, že bude zmarené alebo podstatne sťažené dosiahnutie účelu trestného konania) najvyšší súd explicitne pomenoval, vysvetlil chápanie účelu trestného konania v širších súvislostiach, ako to ustanovuje § 1 Trestného poriadku. Z celkového kontextu odôvodnenia napadnutého uznesenia v tejto časti je možné zrozumiteľne vyčítať (implicitne) jej splnenie. Ústavný súd však považuje za potrebné podotknúť (ako to už vo viacerých prípadoch opakoval), že všeobecné súdy by mali klásť väčší dôraz na adresnosť pri posudzovaní oboch podmienok podľa § 76 ods. 3 Trestného poriadku, čo platí o to viac vo veciach s väčším počtom obvinených.

28. Napadnuté uznesenie ani v tejto časti nevykazuje znaky arbitrárnosti a je dostatočne odôvodnené na základe vlastných myšlienkových postupov a hodnotení najvyššieho súdu, ktoré ústavný súd nie je oprávnený ani povinný nahrádzať (m. m. I. ÚS 21/98, III. ÚS 209/04). Ústavný súd nemá za tejto situácie dôvod zasiahnuť do jeho právneho názoru, ktorý vyhodnotil ako ústavne udržateľný.

Nahradenie väzby zákonnými náhradami:

29. Ďalší okruh námietok spočíva v argumentácii o nedostatočnom vysporiadaní sa súdov s otázkou nahradenia väzby zákonnými náhradami z dôvodu, že všeobecný súd sám neskúmal existenciu tzv. výnimočných okolností prípadu a obmedzil sa len na tie, ktoré boli uvádzané sťažovateľom.

30. Ústavný súd permanentne pripomína, že obsahom základného práva podľa čl. 17 ústavy je aj oprávnenie trestne stíhanej osoby spočívajúce v imperatívive, aby väzobný súd skúmal možnosti nahradenia väzby zárukou, sľubom alebo peňažnou zárukou. Ak sa všeobecný súd rozhodne vziať trestne stíhanú osobu do väzby, je nevyhnutné, aby rozhodnutie o nenahradení väzby založil na konkrétnych skutočnostiach, nie na abstraktnej úvahe (m. m. III. ÚS 38/01, IV. ÚS 650/2018, IV. ÚS 436/2021). Nahradenie väzby zákonom ustanovenou garanciou a s tým spojené obmedzenia sú benefitom obvineného, ktorý mu umožňuje napriek danosti materiálneho a formálneho dôvodu väzby byť stíhaný na slobode (teda s využitím proporcionálne miernejšieho prostriedku zásahu do osobných práv (R 44/2018).

31. Vo vzťahu k možnosti nahradenia väzby najvyšší súd (a aj špecializovaný trestný súd) vhodne poukázal na § 80 ods. 2 Trestného poriadku, ktorý limituje možnosť uvedených náhrad väzby pri obvinení zo spáchania obzvlášť závažného zločinu len vtedy, ak to odôvodňujú výnimočné okolnosti prípadu. Ústavný súd poznamenáva, že medzi pomery páchatel'a, ktoré môžu odôvodňovať výnimočné okolnosti prípadu, možno zaradiť aj zdravotný stav páchatel'a, rodinné pomery, ako aj postoj páchatel'a k spáchanému skutku, recidíva (m. m. III. ÚS 90/2022). Zároveň je však nevyhnutné posudzovať každý väzobný prípad striktno individuálne.

32. Najvyšší súd sa v napadnutom uznesení vyčerpávajúco venoval aj sťažovateľom tvrdným výnimočným okolnostiam prípadu, a teda zdravotným problémom a rodinným pomerom (bod 87 a 88 napadnutého uznesenia, ktorých znenie je mu známe a ústavný súd ich už nepovažoval za potrebné citovať), ktoré však nevyhodnotil ako výnimočné okolnosti odôvodňujúce nahradenie jeho väzby zákonnými náhradami.

33. Najvyšší súd reagoval aj na sťažovateľov argument, že súdy neskúmali danosť výnimočných okolností nahradenia väzby z vlastnej iniciatívy (bod 96 napadnutého uznesenia, pozn.). Upriamil pritom pozornosť na dôsledné rozlišovanie medzi povinnosťou súdu rozhodujúceho o väzbe vyhodnocovať možnosť nahradenia väzby miernejšími prostriedkami, avšak v prípade trestného stíhania pre obzvlášť závažný zločin (ako v prípade sťažovateľ'a) na povinnosť najskôr ustáliť ne/existenciu výnimočných okolností u konkrétneho obvineného, ktoré ak nie sú dané, je bezpredmetné sa ďalej zaoberať otázkou možného nahradenia väzby. Najvyšší súd tiež skonštatoval, že nemá vyhľadávaciu povinnosť skúmania existencie výnimočných okolností konkrétneho sťažovateľ'a v tom zmysle, že bude vykonávať samostatné šetrenie. Existencia takých okolností môže vyplývať z výsluchu sťažovateľ'a, jeho písomných podaní alebo vyšetrovacieho spisu. Ústavný súd dopĺňa vyjadrenie špecializovaného trestného súdu vo vzťahu k tejto otázke,

a teda, že v okolnostiach veci tiež nezistil výnimočné okolnosti podľa § 80 ods. 2 Trestného poriadku.

34. Najvyšší súd teda otázku možného nahradenia väzby riadne posúdil, skonštatoval, že z obsahu vyšetrovacieho spisu nezistil skutočnosti, ktoré by bolo možné, čo sa týka intenzity a spôsobilosti, považovať za výnimočné, pričom za také nepovažoval ani tie, ktoré boli uvádzané zo strany samotného sťažovateľa, k čomu nemožno mať výhrady. Závery najvyššieho súdu sú tak aj v tejto časti ústavne akceptovateľné.

III.2. K namietanému porušeniu práv porušením princípu kontradiktórnosti konania a rovnosti zbraní:

35. Sťažovateľ vidí porušenie princípu kontradiktórnosti konania a rovnosti zbraní v tom, že nemal k dispozícii adekvátny časový priestor na oboznámenie sa s obsahom uznesenia najvyššieho súdu č. k. 5 Tostš 6/2023 z 24. apríla 2023, na ktorého bod 29 odôvodnenia odkázal prokurátor v rámci návrhu na predĺženie jeho lehoty väzby. Predmetné uznesenie mu sudca pre prípravné konanie doručil až tesne pred výsluchom 12. mája 2023 (piatok) a rozhodnutie o väzbe bolo vyhlásené 15. mája 2023 (pondelok). Výsluchy sťažovateľa a ostatných obvinených z 12. mája 2023 boli pritom prerušené do 15. mája 2023 už len na účel vyhlásenia samotného rozhodnutia. Sťažovateľ tvrdí, že najvyšší súd nesprávne vec posúdil, keď uviedol, že mu bol daný priestor na vyjadrenie.

36. Z rozhodovacej praxe Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) vo všeobecnosti vyplýva, že právo na kontradiktórne konanie znamená, že procesné strany musia dostať príležitosť nielen predložiť všetky dôkazy potrebné na to, aby ich návrh uspel, ale i zoznámiť sa so všetkými ďalšími dôkazmi a pripomienkami, ktoré boli predložené s cieľom ovplyvniť rozhodnutie súdu a vyjadriť sa k nim (rozsudok ESLP zo 4. 6. 2002 vo veci Komanický proti Slovenskej republike, body 45 a 46, rozsudok ESLP z 13. 1. 2015 vo veci Trančíková proti Slovenskej republike). Požiadavka „kontradiktórnosti konania“ sa v judikatúre ESLP chápe skôr formálne, t. j. z jej hľadiska v podstate nezáleží alebo len málo záleží na skutočnom obsahu a význame informácie alebo argumentov predložených súdu vrátane ich samotného dopadu na rozhodnutie súdu/orgánu verejnej moci. Zásada rovnosti zbraní je vyjadrená predovšetkým v práve, aby každá strana súdneho konania mala možnosť hájiť si svoju vec pred súdom za podmienok, ktoré ju podstatne neznevýhodňujú v pomere k druhej strane (rozsudok ESLP vo veci De Haes a Gijssels v. Belgicko z 24. 2. 1997, § 53, m. m. napr. I. ÚS 411/2017, III. ÚS 649/2021).

37. Európsky súd pre ľudské práva vo svojej judikatúre k čl. 5 dohovoru postupne formuloval viaceré samostatné práva osôb vo väzbe, medzi ktoré patrí aj právo na kontradiktórne konanie a vypočutie pred rozhodnutím o zákonnosti väzby (rozsudok ESLP Michalko proti Slovenskej republike z 21. 12. 2010, bod 156 a tam citovaná judikatúra), ale aj všeobecnejšie právo na „zákonnosť“ konania a právo nebyť zbavený osobnej slobody svojvoľným (arbitrárnym) spôsobom (rozsudok ESLP Michalko proti Slovenskej republike z 21. 12. 2010, body 156 a 158). Požiadavka zabezpečenia kontradiktórnej povahy konania a rešpektovania „princípu rovnosti zbraní“ predstavujú základné procesné garancie („fundamental guarantees of procedure“) uplatniteľné vo veciach týkajúcich sa pozbavenia osobnej slobody (rozsudok ESLP z 21. 10. 1986 vo veci Sanches-Reisse c. Švajčiarsko, rozsudok ESLP z 15. 11. 2005 vo veci Reinprecht c. Rakúsko).

38. Ani predmetnú námietku sťažovateľa (podľa bodu 36 tohto uznesenia, pozn.) najvyšší súd neponechal bez reakcie (bod 44 napadnutého uznesenia, pozn.). Ústavný súd vyhodnotil, že vo veci sťažovateľa nedošlo k absencii doručenia dotknutého rozhodnutia najvyššieho súdu, čo sám sťažovateľ nepopiera. Nemožno teda hovoriť o eliminácii princípu kontradiktórnosti konania, t. j. nedošlo k nemožnosti oboznámiť sa s jeho obsahom, najmä bodom 29, na ktorý prokurátor v konkrétnostiach poukázal. Je ale potrebné prisvedčiť tvrdeniu sťažovateľa o kratšom časovom úseku pre oboznámenie sa s ním, čo môže evokovať porušenie práva na rovnosť zbraní. Ústavný súd uvádza, že medzi dorúčením uvedeného uznesenia sťažovateľovi 12. mája 2023 a vyhlásením rozhodnutia 15. mája 2023 bol istý časový priestor (napriek tomu, že 13. – 14. mája 2023 pripadol na sobotu a nedeľu, pozn.), ktorý mu umožňoval oboznámenie sa s ním, resp. reakciu naň. Najmä, pokiaľ v ústavnej sťažnosti namieta nedostatok časového priestoru na oboznámenie sa s konkrétnym bodom 29 napadnutého uznesenia. V okolnostiach sťažovateľovej veci tak ústavný súd považoval popísaný postup všeobecného súdu za nie právne perfektný, avšak svojou intenzitou neporušujúci sťažovateľom namietané práva.

39. Vzhľadom na závery, ktoré boli konštatované v súvislosti s jednotlivými námietkami sťažovateľa, ústavný súd rezumuje, že v odôvodnení najvyššieho súdu nezistil takú možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie, v nadväznosti na čo odmietol ústavnú sťažnosť ako celok z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

40. Keďže ústavná sťažnosť bola ako celok odmietnutá, rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľa stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. októbra 2023

Jana Baricová
predsedníčka senátu